

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

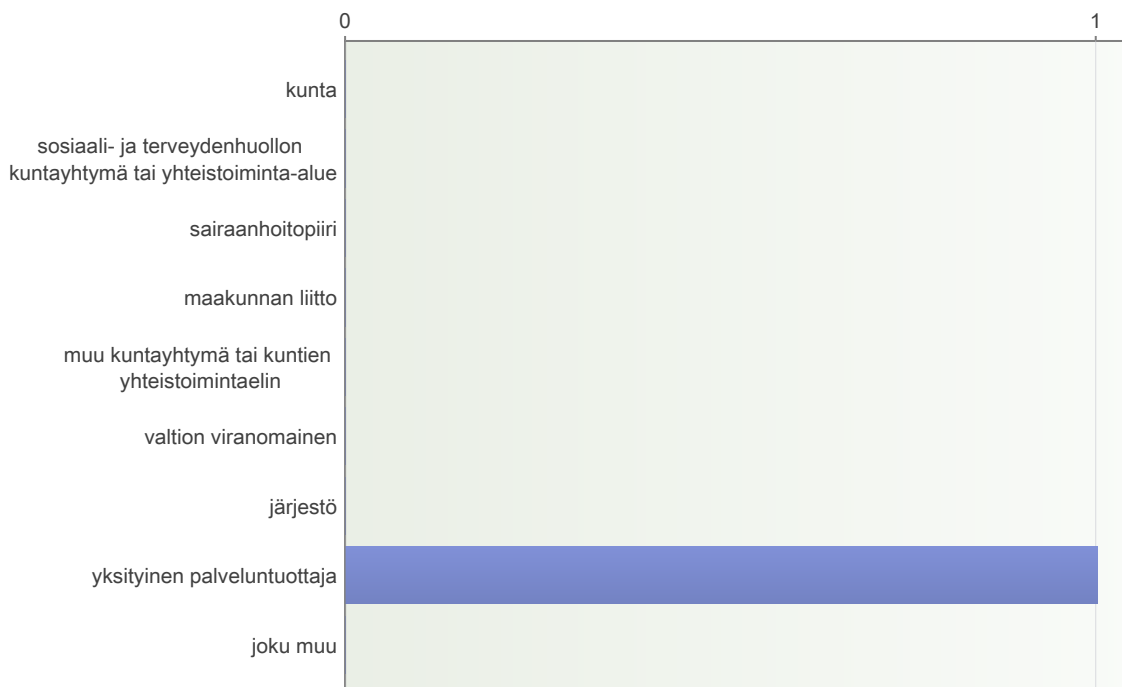
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Stella Kotipalvelut Oy	Pia Nurme	pia.nurme@stella.fi, 0401789922		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Stella Kotipalvelut Oy pitää sote-uudistusta tarpeellisena ja kannattaa valinnanvapauden hallittua laajentamista. Nyt lausuttavana olevan valinnanvapauden laajentamisen tarkoituksena on vahvistaa erityisesti perustason palveluja ja turvata ihmisten nykyistä nopeampi hoitoon pääsy ja palvelujen saanti. Stella Kotipalvelut Oy kannattaa tätä.

Julkisten sosiaali- ja terveystalouden yhdenvertaisempaa saatavuutta mahdollistavat ainakin kaksi valinnanvapauslainsäädännön myötä avautuvaa asiaa: 1) asiakkaan käytössä ja valittavissa olevien palveluntuottajien ja toimipisteiden määrä mahdollisesti lisääntyy, kun yksityisten palveluntuottajien resursseja otetaan julkisen järjestelmän rinnalle, ja 2) asiakkailla on paremmat ja tasavertaisemmat mahdollisuudet päästä nopeammin palveluiden piiriin – omasta taloudellisesta tilanteestaan riippumatta.

Esitetyn valinnanvapauslainsäädännön mukainen monituottajamalli parantaa sosiaali- ja terveystalouden saatavuutta suurimmissa maakunnissa ja kaupunkiseuduilla eli siellä, missä aitoa kilpailua tuottajien kesken on mahdollista syntyä. Alueelliset erot tulevat kuitenkin edelleen olemaan yhdenvertaisen saatavuuden haasteena. Kyseenalaista on, onko mahdollista löytää malli, joka takaisi yhdenvertaiset palvelut asuinpaikasta riippumatta. Todettakoon kuitenkin, että alueellisen yhdenvertaisuuden suhteen tuleva valinnanvapausjärjestelmä vähintäänkin mahdollistaa kuitenkin nykyjärjestelmään nähden palvelutarjonnan tasaisemman jakautumisen. Suomi on vahvasti polarisoitunut maa ja maakuntien kokoerojen johdosta myös niiden taloudellinen kantokyky tulee varioimaan.

Terveys- ja hyvinvointierojen kaventumista edesauttaa se, että palvelujen hyvä saatavuus ja sen mahdollistama palvelutarpeiden varhaiselle toteaminen ja palveluiden oikea-aikainen kohdentaminen.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lausuntokierroksella oleva lakiluonnos edistää asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksia. Hoitopaikan ja hoitavan ammattilaisen valinnan mahdollisuus sinänsä lisää asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihinsa. Tämä on ehdottoman tarkoituksenmukaista. Asiakkaan itsensä lisäksi asiasta hyötyy koko järjestelmä: asiakkaan valinta ohjaa palveluntuottajia ja palveluntuotantorakennetta vertailun ja kilpailun kautta tuottavammaksi ja tehokkaammaksi. Jo tieto siitä, että asiakas voi vaihtaa palveluntuottajaa, yhdistettynä siihen, että rahoitus on kiinni asiakkaiden valinnasta, ohjaa tuottajien käytöstä positiiviseen suuntaan.

Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet omiin palveluihinsa toteutuvat erityisesti alueilla, joilla on valinnan mahdollisuuksia. Asiakkaan näkökulmasta valinnan keskeisimpiä elementtejä ovat palveluiden saatavuus ja sujuvat hoitoprosessit, koettu asiakaskokemus sekä sote-keskuksen (toimipisteen) sijainti.

Lain tarpeellisuutta ja valinnanvapauden tarkoituksenmukaisuutta ei vähennä se, että kaikki eivät voi tai halua tehdä valintaa. Valinta on oikeus ja mahdollisuus, ei velvoite tai pakko.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus antaa riittävät mahdollisuudet asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun hakeutumiseen niille asiakkaille, joilla on riittävät valmiudet muodostaa käsitys omasta palveluntarpeestaan ja siihen soveltuvista palveluvaihtoehtoista. Suurin osa väestöstä kuuluu tähän joukkoon. Kuitenkin silloin, kun asiakkaan kyky käyttää valinnanvapauttaan on esimerkiksi terveydellisistä tai sosiaalisista syistä alentunut, järjestelmän moniportaisuus saattaa vaikeuttaa tai pitkittää soveltuvaan palveluun hakeutumista. Järjestäjän rooli palveluohjaamisen onnistumiseksi on keskeistä sekä myös se, millaisia palvelutasopäätöksiä julkinen järjestämismvastuulla oleva taho tekee.

Kysymyksenasettelussa on hankaluutta: lain myötä asiakkaalle avautuu uudenlainen mahdollisuus hakeutua haluamalleen palveluntuottajalle, ei varsinaisesti palveluun. Valinnanvapauden elementeistä vain henkilökohtaisessa budjetissa asiakas voi osittain valita palvelujen sisältöä. Muilta osin valinnanvapauslaki mahdollistaa vain nykyistä laajemman palveluntuottajan valinnan. Markkinoiden avautuminen valinnanvapauslain myötä voi parantaa tilannetta harvaan asutuillakin alueilla. Liikkuvien ja virtuaalisten palvelujen kehittäminen sekä etädiagnostiikan kehittyminen edesauttavat tätä.

Stella Kotipalvelut Oy:n näkemyksen mukaan lakiesitys antaa asiakkaalle hyvät mahdollisuudet hakeutua omaan tilanteeseensa sopivalle palveluntuottajalle. Positiivista on se, että käyttöön otettavaksi on ehdotettu useampia tapoja käyttää valinnanvapautta (sote-keskuksen valinta, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti).

Omaan tilanteeseen sopivalle palveluntuottajalle hakeutuminen edellyttää sitä, että asiakas voi luotettavalla tavalla vertailla palveluntuottajia. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietorekisterin lisäksi tarvitaan kansallinen portaali, jossa tiedot palveluntuottajista ja palvelujen saatavuudesta ja laadusta ovat. Portaalissa tulee olla mahdollisuus antaa (julkista) palautetta saadusta palvelusta ja palvelupisteestä.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Aito valinnanvapaus tarkoittaa asiakkaalle sekä vapautta valita eri vaihtoehtoista että tietoa siitä, mitä on valittavissa.

Lakiesitys mahdollistaa integraation paremman toteutumisen erityisesti kotihoidon palveluiden piirissä olevilla. Valinnanvapauden laajentaminen koskemaan kotihoitoa myös muun kuin nykyisen palvelusetelijärjestelmän puitteissa antaa mahdollisuuden tuottaa kotiin yksilön tarpeesta lähteviä räätälöityjä palvelukokonaisuuksia laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Hoitoketjujen ja hoitoprosessien määrittäminen etukäteen vahvistavat integraatiota. Terveysteknologian tuominen tä

Laaja-alaiset palvelutarpeet edellyttävät perustasolla hyvää palveluohjausta, ja maakunnan tasolla määriteltäviin kriteereihin perustuvaa palvelutarpeen arviointia. Tätä turvaa ensisijaisesti lakiesitysluonnoksen 5 § mukainen yhden yhteisen asiakassuunnitelman laatiminen sekä kirjauksen mukainen liikelaitoksen, sote-keskuksen ja suunhoidon yksikön kunkin vastuu suunnitelman laatimisesta. Asiakkaan kannalta tilannetta turvaa se, että lakiesitysluonnoksen mukaan maakunnan liikelaitos vastaa viime kädessä kokonaisuudesta. Tämän lisäksi lakiesitysluonnoksen lukujen 6 ja 7 kirjaukset turvaavat palvelujen yhteensovittamista hyvin.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelukokonaisuuksien hahmottaminen sote-tietopakettien avulla edesauttaa eheiden palveluketjujen syntymistä. Olennaista on luoda kannusteet sille, että eri toimijat toimivat samaan suuntaan asiakkaan etu edellä.

Sote-uudistuksessa tavoitellaan nimenomaan eniten hoitoa ja hoivaa tarvitsevien aseman parantamista vahvan järjestäjän, kokonaisvaltaisen rahoituksen ja tiedon nykyistä paremman hyödyntämisen keinoin. Myös maantieteelliset ja logistiset seikat tulee ottaa nykyistä paremmin huomioon. Palveluintegraatiolla ja tiedonkululla varmistetaan asiakkaan tilanteeseen sopivien palveluiden löytymistä. Valinnanvapaus ja integraatio eivät sulje toisiaan pois, vaan tukevat palveluiden yhtymäkohtien havaitsemista nykyistä paremmin.

Palvelutarpeen arvioinnin tulee olla tuottajatahosta riippumatonta. Eheä palvelukokonaisuus ja asiakkaan palvelutarpeiden näkökulmasta parhaat hoitotulokset saavutetaan työn käytännön organisoinnin, yhteistyön ja johtamisen keinoin.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

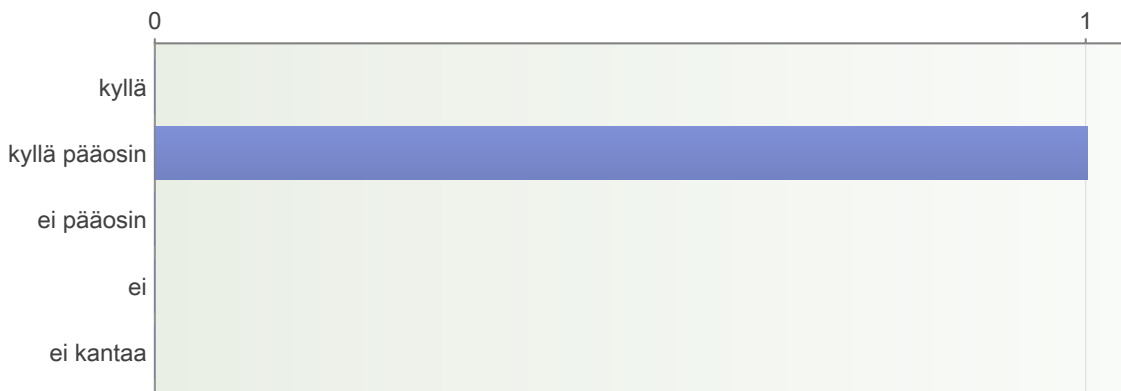
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Stella Kotipalvelut Oy kannattaa järjestämisvastuun siirtämistä kunnilta selkeästi suurempiin yksiköihin. Järjestäjän nykyistä suurempi koko turvaa järjestämisvastuun kantokykyä sekä mahdollistaa palveluiden tuottamisen nykyistä kustannustehokkaammin

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

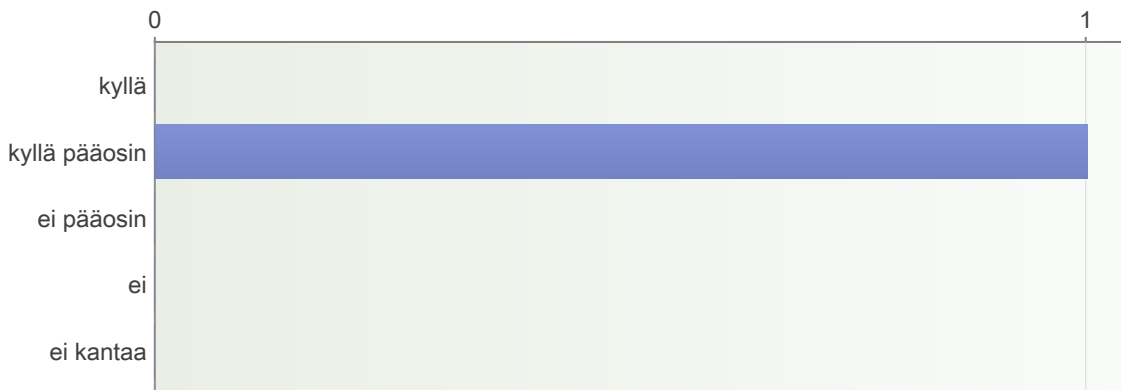
- Esitetty malli luo osaltaan mahdollisuuksia toimintatapojen ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönotolle. Uudet markkina, terveysteknologian laajempi hyödyntäminen ja yksityisten palveluntuottajien vahvempi mukaantulo palvelujen tuottamiseen kannustavat löytämään uusia asiakaslähtöisempiä, vaikuttavampia ja tuottavampia palvelumuotoja. Liian monimutkainen sopimusmalli ja alhainen kapitaatiokorvaus saattaa toimia jarruna uusille innovaatioille sekä toimintatapojen muutokselle.

Monituottajuus lisää markkinoilla olevia vaihtoehtoja, ja valinnanvapaus edistää vaihtoehtojen muovautumista parhaiten eri asiakkaiden tarpeisiin. Monituottajuuden myötä muodostuva kilpailu pakottaa yksittäisen palveluntuottajan tekemään asiakkaita hyödyttäviä, järkeviä investointeja, jotta asiakkaat valitsisivat kyseisen palveluntuottajan, eivätkä sen kilpailijaa. On myös huomattava, että yksityiset palveluntuottajat sparraavat myös alueellaan sijaitsevaa julkista tuotantoa parempiin tuloksiin. Palvelutuotannon kustannuksia, tuottavuutta, laatua ja tehokkuutta on voitava vertailla.

Palveluntuottajien toiminnan liiallisella rajaamisella esimerkiksi lakiluonnoksen 42 §:n mahdollistamilla ehdoilla voi olla innovaatioita ja toimintatapojen muutosta rajoittava vaikutus. Innovatiivisuutta rajoittavia ehtoja voisivat olla esimerkiksi tarkat henkilöstömitoitukset, jolloin kannusteet palvelun tehokkaampaan tuotantoon osin häviäisivät. Mahdollisten maakunnan asettamien ehtojen tulee siis olla kohtuullisia, tarkoituksenmukaisia ja kaikkia palveluntuottajia yhdenvertaisesti kohtelevia.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus antaa kustannusten kasvun hillintään vähintäänkin parempia mahdollisuuksia kuin nykyjärjestelmä. Nykyisen sote-järjestelmän rahoituskestävyys on heikko. Sote-palvelujen tuottavuudessa on selkeästi parannettavaa. Tilastokeskuksen kokonaistuottavuuden mittarilla tarkasteltuna sosiaalipalvelujen tuottavuus on laskenut 2000-luvulla yli 10 % ja terveystalouden noin 20 %. Väestön ikääntymisen myötä paine sote-menojen kasvulle on noussut huomattavasti 2020-luvulla. Terveystalouden menot ovat kaksinkertaistuneet 2000-luvulla. Vuosina 2005-2013 terveydenhuollon menojen kasvu on ollut merkittävästi BKT:n kasvua nopeampaa (5,1 % vs. 2,7 %). Näiden vuosien yhteensä 4,4 miljardin euron kasvusta 3,6 miljardin osuus (81%) on tapahtunut julkisissa palveluissa. Samaan aikaan julkisten palvelujen käyntimäärät ovat vähentyneet. (NHG, 2015, Suomen terveydenhuollon palvelujärjestelmä ja rahavirrat). Myös isot erot palvelujen laadussa ja kustannuksissa kertovat tuottavuuspotentiaalista. Uudistuksen mittakaavan ollessa näin iso, on huomio kiinnitettävä tekijöihin, jotka vahvistavat julkista taloutta pitkällä aikavälillä. Nämä voivat olla lainsäädäntöön kirjoitettuja yksittäisiä keinoja tai laajempia kehityssuuntia, joita tuetaan lainsäädännön keinoin. Olennaista on, että ne tuovat palvelujärjestelmään elementtejä tai rakenteita, jotka ohjaavat ja pakottavat kehitystä oikeaan suuntaan. Ne ovat pohja systeemille muutokselle ja mahdollistavat pitkäjänteisen kehityksen. Edellä oleva huomioiden, pidämme lainsäädäntöön kirjatusta keinoista vahvimpina seuraavia:
  - Maakuntien rahoituslakiin kirjattu budjettirajoitin ja valtion vahvistuva ohjaus
  - Terävöittää valtion ohjausmahdollisuuksia
  - Suunniteltu siirtyä toteutuneista käyttökustannuksista kokonaan laskennallisiin kustannuksiin vuoteen 2024 mennessä on tarkoituksenmukainen
- Digitalisaatio
  - Integraation, valinnanvapauden ja kilpailun keskeinen mahdollistaja
  - Laadun ja vaikuttavuuden seurannan mahdollistaja
  - Tukee ja mahdollistaa toimintaprosessien muutoksia ja innovaatioiden syntyä
  - Luo edellytyksiä toiminnan paremmalle ohjaamiselle ja johtamiselle, sekä vähentää hallinnollista työtä
  - Tukee resurssien kohdentamista oikein

- Lisää potilas- ja asiakasturvallisuutta

Tiedon hyödyntäminen

- Sote-uudistuksen lait valinnanvapauslaki mukaan lukein sisältävät useita kohtia, jotka velvoittavat palvelujen järjestäjiä, tuottajia ja alan ammattilaisia varmistamaan tiedon keräämisen, hyödynnettävyyden, sujuvan liikkumisen ja läpinäkyvyyden

- Tiedon liikkuminen yli rajapintojen mahdollistaa integraation

Järjestämisen keskittäminen

- Järjestämisvastuun siirto kunnilta maakunnille keskittää järjestämisosaamista

- Järjestäjän erottaminen tuottajasta edesauttaa palvelutuotannon organisoimista kustannustehokkaasti ja -vaikuttavasti.

Integraation toteutuminen

- Tiedon liikkeessä

- Järjestämisen tasolla: Maakunnilla on esimerkiksi keinot ja selvät intressit siirtää hoidon ja hoivan volyymejä ja painopistettä perustasolle sekä kustannusvaikuttaviin palveluihin ja palveluntuottajille

Monituottajuuden vahvistaminen

- Yksityiset palveluntuottajat ovat osoittaneet kyvykkyytensä uudistaa ja toteuttaa palvelujen tuottaminen kustannusvaikuttavasti ja -tehokkaasti mm. osto- ja palvelusetelipalvelujen yhteydessä

Saatavuuden parantaminen

- Pitkittyneistä ja vaativimmista toiminta- ja työkyvyn alentumisista on haasteellisempaa palautua, ja toisaalta pitkittyneet poissaolot työelämästä vaikeuttavat tutkitusti työhön paluuta

Lakiluonnoksessa on myös kohtia, joilla on tai voi olla kustannusten kasvun hillinnän kannalta negatiivisia vaikutuksia:

- Esitetyt keinot eivät riitä estämään haitallista subventointia maakuntien liikelaitosten ja niiden yhteydessä olevien sote-keskusten tai niistä erillään olevien sote-keskusten välillä

- Järjestelmään syntyy tai siellä säilyy osia, joissa tuotannolle ei synny kilpailua, eikä siis insentiiviä tehdä asioita joka päivä hieman paremmin (esimerkiksi suuren kustannusten erikoissairaanhoidon avautuminen kilpailulle jää heikoksi)

- Yksityisille tuottajille tulee lainsäädännöstä tai maakuntien edellyttämänä sellaisia vaatimuksia, jotka estävät tehokkaan, tarpeiden mukaisen ja innovatiivisen toiminnan

- Järjestäjäorganisaatioihin ei saada tarpeenmukaista osaamista

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Täydellinen yhdenvertaisuus kaikissa olosuhteissa on mahdoton saavuttaa. Maakunnista muodostuu väestöpohjansa ja palvelurakenteensa osalta toisiinsa nähden hyvin erilaisia. Siksi palvelujen saatavuus ei voi toteutua täysin samalla tavalla eri maakunnissa.

Lakiluonnoksessa on haettu ratkaisuja, jotka käytännössä johtavat samaan lopputulokseen kuin aikaisempi lakiin perustuva yhtiöittämisvelvollisuus ilman, että maakunnan tarvitsee muodollisesti yhtiöittää tuottamansa valinnanvapauspalvelut. Palvelujen saavutettavuus vaihtelee ajallisesti ja maantieteellisesti maan eri osissa riippuen maakunnan päättämästä palveluverkosta.

Sinänsä maakunnan liikelaitosten oikeus perustaa sote-keskuksia millaisessa toimintamuodossa tahansa, minne alueelle tahansa, turvaa yhdenvertaista palvelujen saatavuutta. Täysin maakunnan ratkaistavaksi jää se, millaisella tiheydellä se sote-keskuksia alueelleen haluaa, ja millaisille alueille se niitä sijoittaa. Momentin 3 kirjaus sote-keskusten palvelujen järjestämisestä myös liikkuvien palvelujen muodossa tuo lisäturvaa palvelujen saatavuudelle.

Sote-keskusten yhtiöittämiselle tulisi asettaa lainsäädännössä selkeät kannusteet.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pidämme positiivisena sitä, että sosiaalipalveluja on siirretty sote-keskusten palveluvalikoimasta velvoittavan asiakassetelin piiriin. Hyvä kuitenkin on, että sosiaalihuollon neuvonta ja ohjaus ovat sote-keskuksen palveluvalikoimassa. Näemme positiivisena myös sen, että sote-keskusten alihankintaa ei määrällisesti rajoiteta. Tämä avaa jälleen useampien erilaisten palveluntuottajien pääsyä sote-keskusmarkkinoille.

Yksityisen ja julkisen toimijan tasavertaiseen asemaan asettamista ja toiminnan laatua parantava vaatimus olisi, että yksityisille toimijoille mahdollistettaisiin vastuulääkäriin työhön keskittyvän henkilön yhteiskäyttö

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

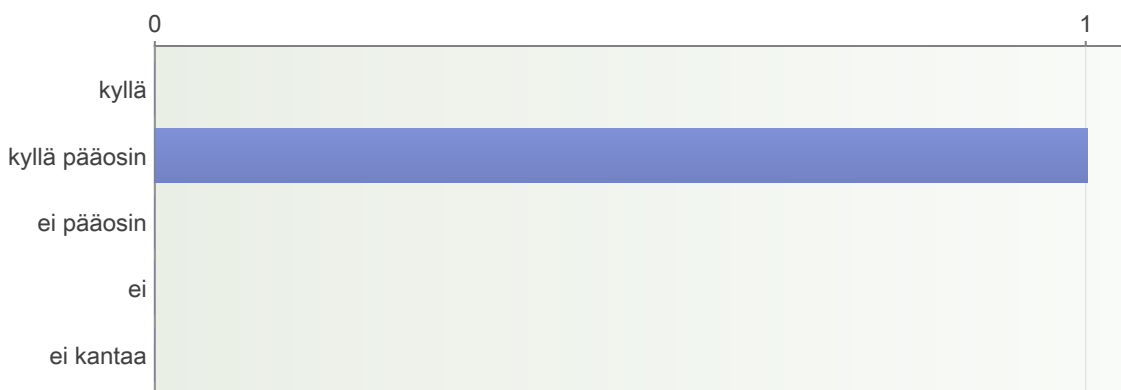

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaalipalveluiden tarve on ehdotettu arvioitavaksi pääosin maakunnan tasolla. Pidämme tätä oikeana lähtökohdانا, sillä sosiaalipalvelut vaativat usein pitkälle menevää palveluiden suunnittelua ja koordinaatiota. Siltä osin, kun kyse on lyhytkestoisesta ja mahdollisesti kertaluonteisesta tuesta, tulee päätösvaltaa ulottaa myös perustason 18 §:n mukaisiin sote-keskuksiin, mikäli sotekeskuksilla on käytettävissä palveluiden vaatimaa osaamista.

Pykälässä 37 säädetään maakunnan sote-keskusten yhteydessä antamista palveluista. Vastuu palveluista on maakunnalla, mutta laki edellyttää yhteistyötä muiden tuottajien kanssa. Maakunta voi ostaa näitä palveluita ostopalveluna muilta tuottajilta, ja yksityiset tuottajat voivat tuottaa palveluita asiakassetelillä ja henkilökohtaisella budjetilla. Ostopalvelut tulee mahdollistaa esimerkiksi palvelu- ja hoitosuunnitelmien laadinnassa ja muussa asiakastyössä, vaikka maakunta toimisikin päättävänä viranomaisena.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

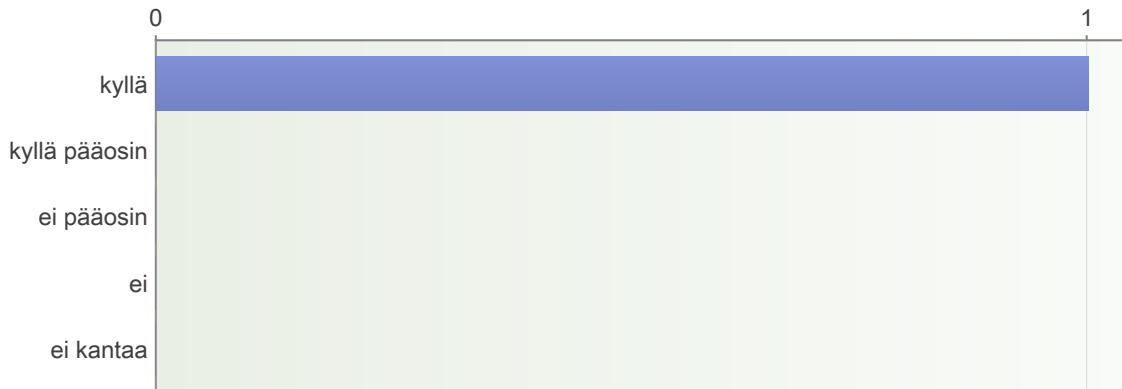

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suhtaudumme positiivisesti siihen, että lakiluonnos velvoittaa maakunnat myöntämään asiakassetelin 24 § 1 momentin mukaisiin palveluihin. On hyvä, että lakiluonnos mahdollistaa asiakassetelin käytön myös muissa kuin 1 momentin palveluissa.

Maakunnalle annetaan kuitenkin useita mahdollisuuksia kieltäytyä setelin antamisesta myös 1 momentissa lueteltuihin palveluihin tietyin ehdoin. Näihin ehtoihin vetoamista ja niiden suhdetta palvelutuotannon kokonaisvaltaisesti parhaaseen mahdolliseen toteutumiseen tulee valvoa ja ohjata kansallisella tasolla.

Kustannustehokkuuteen vetoamisen suhteen perusteluteksteissä on hyvä kirjaus siitä, että sillä ei voi tarkoittaa maakunnan liikelaitoksen kannattavuutta. On tunnistettava, että julkisen palvelutuotannon sopeuttamistarve voi joskus olla välttämätön. Vain siten valinnanvapausjärjestelmä ei myöskään ole ylimääräinen kulu ns. julkisen palvelutuotannon ylläpitämisen lisäksi. Käytössä on yksi ja sama julkisen järjestelmän rahamäärä, joka on jaettava palvelutuotantoverkossa tehokkaimmille tuottajille. Tällöin tämä ei myöskään tarkoita julkisen henkilöstön jäämistä työttömiksi sopeuttamistilanteessa.

Kuntoutuspalvelujen osalta ei ole tarkoituksenmukaista rajata asiakassetelin velvoittavuutta yksinomaan terveydenhuoltolain lääkinälliseen kuntoutukseen liittyviin terveydenhuollon ammattihenkilöiden yksittäisiin vastaanottokäynteihin. Kaikki kuntoutuspalvelut, paitsi välittömästi erikoissairaanhoidon yhteydessä annettava kuntoutus, soveltuvat valinnanvapauden ja siten asiakassetelin piiriin. Emme näe myöskään perustetta sille, miksi kotisairaaloiminta ei voisi kuulua asiakassetelin piiriin kaikissa maakunnissa.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

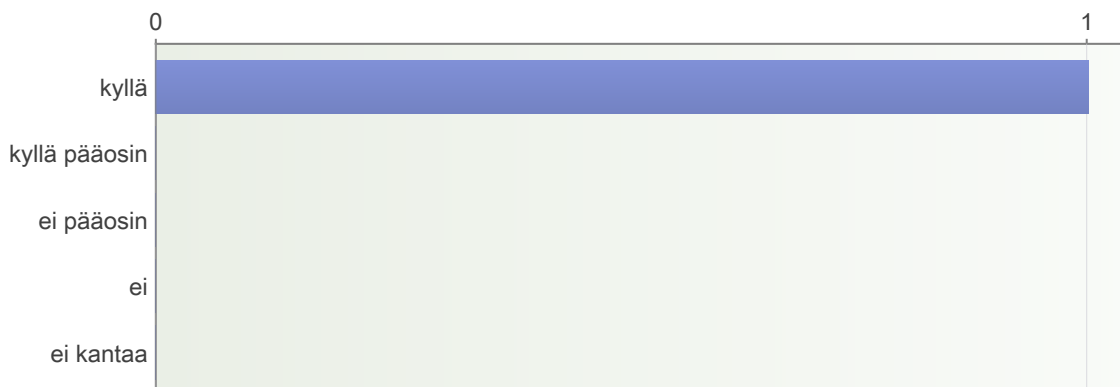
- Yleisesti ottaen maakunta ei voi käyttää palveluiden kustannustehokkaan järjestämisen arviointikriteerinä maakunnan kannattavuutta, vaan maakunnan on tarkasteltava palvelusta aiheutuvia todellisia kokonaiskustannuksia. Tämä on näkemyksemme mukaan oikean suuntainen linjaus, jonka toteutumista käytännössä tulee seurata.

Henkilökunnan koulutukseen liittyen tulisi koulutusvelvollisuus- ja vastuu ulottaa myös yksityisiin palveluntuottajiin.

Kustannustehokkuuden takaamiseksi on välttämätöntä, että maakunta tuntee niiden palvelujen osalta, joita yksityiset tuottavat 24 § mukaisesti asiakassetelillä, todellisen kustannusrakenteensa. Vain siten maakunta kykenee asettamaan asiakassetelin korvauksen arvon oikealle ja kustannustehokkaalle tasolle.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

40. Vapaamuotoiset huomiot.

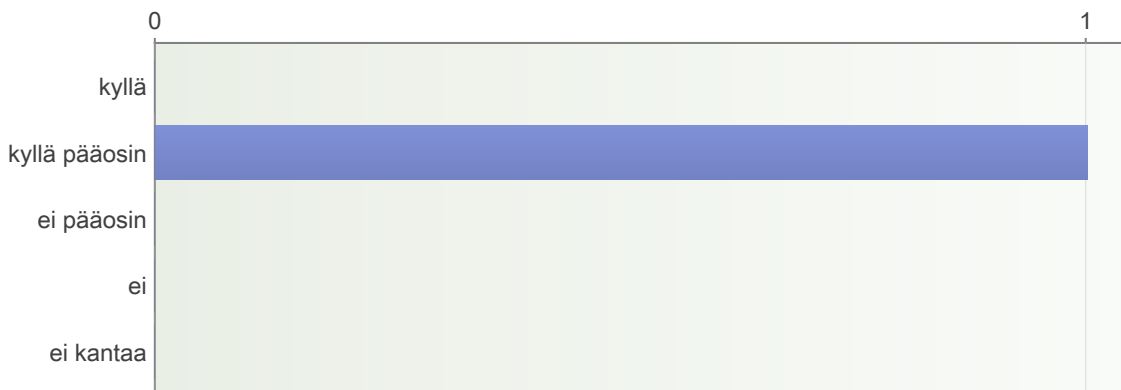
Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan keinot asiakassetelin antamisesta kieltäytymiseen ovat laajat ja vaikuttavat. Maakuntien mahdollista kieltäytymistä setelin annon rajoittamista tulee valvoa vahvasti kansallisesti.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

42. Vapaamuotoiset huomiot.

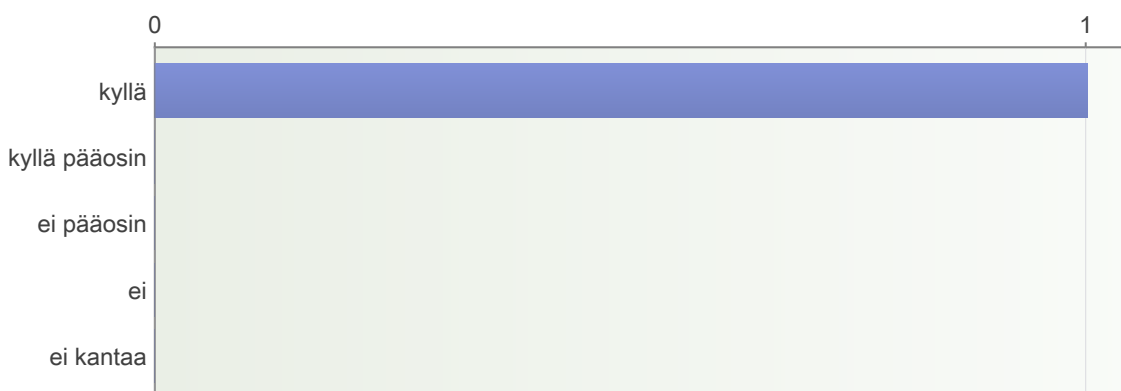
Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelit myönnetään hoito- ja hoivasuunnitelman mukaisiin julkisella järjestämävastuulla oleviin palveluihin. Hoito- ja hoivatarpeen määrittelyn tulee perustua hyväksytyihin ja julkisella ja yksityisellä sektorilla yhdenmukaisesti käytettäviin suosituksiin ja määräyksiin. Asiakasseteli oikeuttaa tietyn ennalta määrätyn palvelun saamiseen.

Asiakkaan tulee voida käyttää omia varojaan joustavasti palvelujen rahoittamiseen vähintään lisäpalvelujen oston muodossa.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämävastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

44. Vapaamuotoiset huomiot.

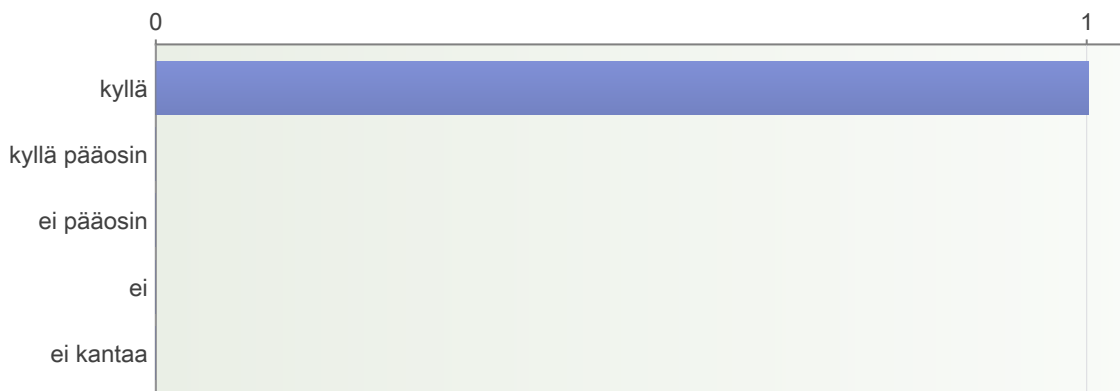
Vastaajien määrä: 1

-

Maakunnan järjestämisvastuu toteutuu viranomaispäätöksenä tehtävän hoito- ja palvelusuunnitelman kautta. Julkinen järjestämisvastuu ei sinällään muutu soteuudistuksen myötä, sillä vastuu siirtyy vain toiselta julkiselta toimijalta toiselle. Asiakassetelien myöntäminen on ainoastaan operatiivisen palvelutuotannon eräs toteuttamistapa. Maakunnalla on näkemyksemme mukaan jopa epätarkoituksenmukaisen suuret mahdollisuudet rajoittaa asiakassetelin myöntämistä tai kieltäytyä siitä.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Stella Kotipalvelut Oy kannattaa henkilökohtaisen budjetin laajaa ja velvoittavaa käyttöönottoa.

Henkilökohtaista budjettia käytettäessä palveluiden koordinaatiovastuu olisi osittain asiakkaalla. Tämä lisää asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia oman palvelukokonaisuutensa sisältöön edellyttäen, että asiakkaalla on tosiasiallinen kyky tehdä valintansa hyvinvointi- ja terveyshyötyä tuottavalla tavalla.

Tarvitaan maakunnallisesti standardisoitu palvelutarpeen arviointi ja ohjaus – rakenne, jotta voidaan määritellä yhdenvertaisesti se ketkä ovat oikeutettuja henkilökohtaiseen budjettiin. Henkilökohtaisen budjetin euromäärän määrittelyssä on otettava huomioon alueellisesti erihintaiset palvelut. Budjetti ei voi olla kaavamaisesti yhtä suuri kaikkialla, sillä erityisesti tukipalveluiden (asuminen, kuljetus ym.) hintataso vaihtelee maakunnan sisälläkin.

Vammaisten henkilöiden henkilökohtaista apua tuotetaan tällä hetkellä useamman erilaisen järjestelmän kautta. Pidämme tarkoituksenmukaisena, että valinnanvapauslain voimaan tultua henkilökohtaista budjettia voidaan käyttää myös vammaisten henkilöiden henkilökohtaisessa avussa.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

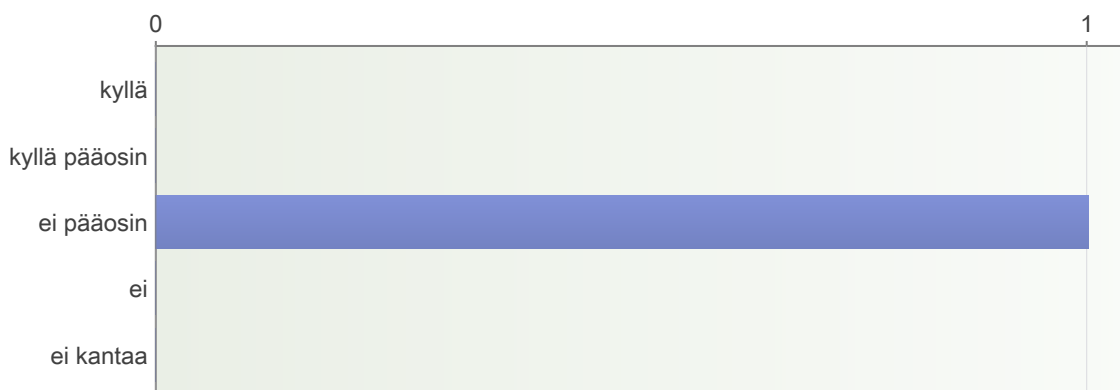

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

50. Vapaamuotoiset huomiot.

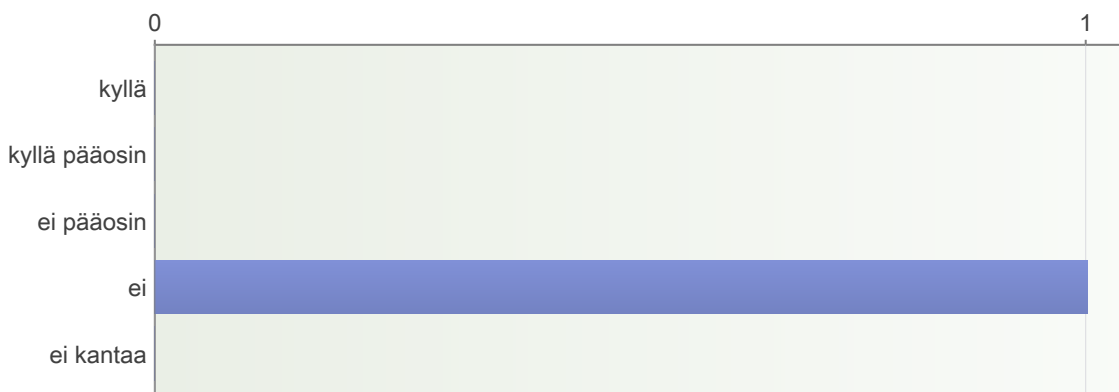
Vastaajien määrä: 1

- Eduskunnan käsittelyssä olevassa palveluntuottajalaissa tullaan antamaan seikkaperäisiä määräyksiä sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottajien toimintaedellytyksistä. Jo tähänkin saakka tuottajien toimintaa on säädelty yksityiskohtaisen lupa- ja ilmoitusmenettelyn kautta. Nyt esitetystä valinnanvapauslakiehdotuksessa annetaan maakunnalle mahdollisuus edellyttää palveluntuotantolain lisäksi palveluntuottajilta erilaisia vaatimuksia sopimuksen tekemisen edellytyksenä.

Lähtökohtaisesti palveluntuottajia koskevassa laissa esitetyt vaatimukset ovat sellaisia, jotka takaavat olemassa olevaa lupa- ja ilmoitusjärjestelmää vastaavan laadukkaan yksityisen palvelutuotannon. Käytäntö on osoittanut, että olemassa olevat yksityiset sote-palvelut ovat laadun ja luotettavuuden osalta kilpailukykyisiä tai parempia kuin vastaavat julkiset palvelut. Tästä näkökulmasta katsottuna tarvetta yksityisten palveluiden erityiselle säätelylle ei ole, vaan laatuun ja palvelun luotettavuuteen liittyvät kriteerit tulee asettaa samoina sekä julkiselle että yksityiselle toiminnalle. Säätelyn tulee kohdistua palveluun, ei palveluntuottajaan.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva säätely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämismääräysten toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

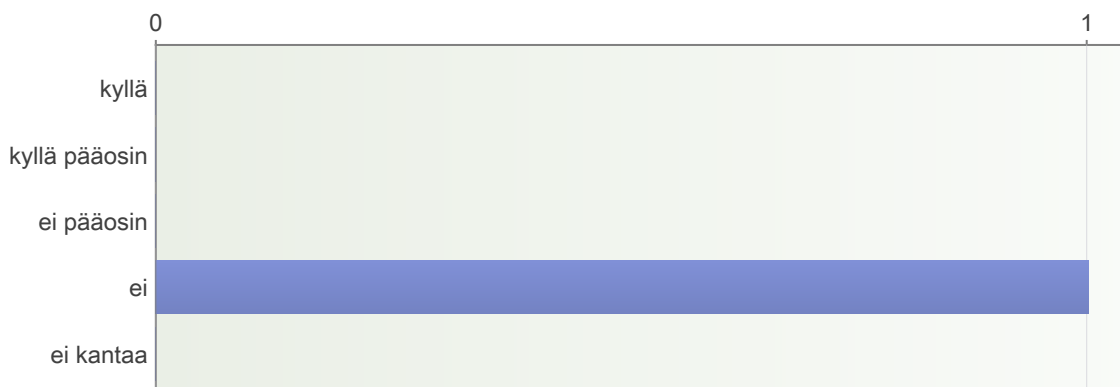
52. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli maakunta asettaa 42 § mukaisia ehtoja, niiden tulee olla kohtuullisia, tarkoituksenmukaisia ja yhdenvertaisesti julkisia ja yksityisiä koskevia. Huomioon tulee ottaa, että maakunnalla on jo muutoinkin useiden lakiesitykseen sisältyvien määräysten kautta laaja päätösvalta niihin keinoihin, jotka liittyvät maakunnan järjestämismääräysten toteuttamiseen. Maakunnan liikelaitoksen palveluntuottajien kanssa tekemät sopimukset liittyvät operatiivisen palvelutuotannon toteuttamiseen ja niiden osalta sopijaosapuolilla on määräysvaltaa sopimuksen sisältöön liittyen.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

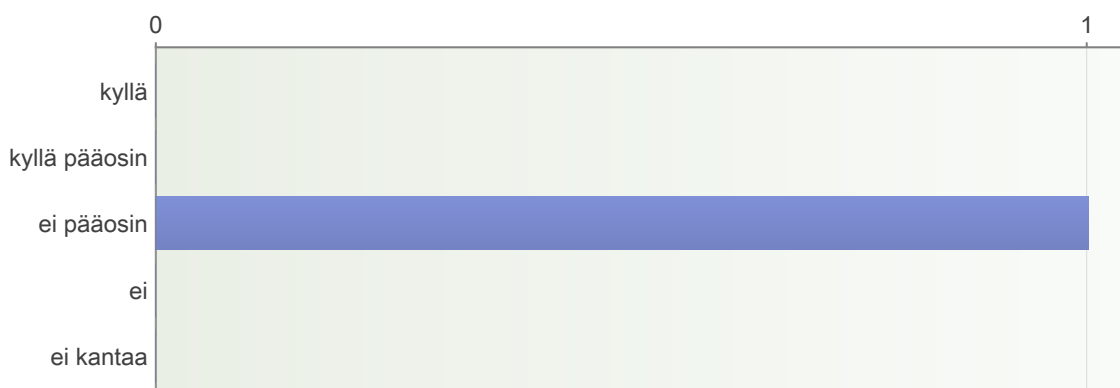
54. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslakiesityksen tavoitteena on luoda asiakkaille monipuolisempia tapoja käyttää sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita tarpeidensa kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Nyt esitetyt sopimusmenettelyt hallintopäätökseen perustuen ovat hallinnollisesti raskaita ja eivät mahdollista sopimusosapuolien innovatiivista yhteistyötä parhaalla mahdollisella tavalla. Nyt esitettyjä säännöksiä tulee keventää ja joustavoittaa hallitusohjelmaan sisältyvän normiston purkutavoitteen mukaisesti. Yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyö on perustunut pitkään normaaliin sopimusmenettelyyn ja siltä osin järjestely on osoittautunut pitkäaikaisen kokemuksen perusteella hyvin toimivaksi ratkaisuksi sekä palveluiden järjestäjän että tuottajan kannalta.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- 53 §:n mukainen mahdollisuus suoran valinnan palvelujen alihankintaan on erittäin kannatettava. Tämä tukee pienempien palveluntuottajien mahdollisuutta palveluntuotantoon ja jopa kokonaisen sote-keskuksen perustamiseen yhteistyönä. Sote-keskuksella on silti mielekäästä olla yksi vastuutaho lakiluonnoksen kirjauksen mukaisesti.

Lakiluonnoksen 57 §:ssä säädettäisiin yksityisen palveluntuottajan toiminnan kirjanpidollisesta eriyttämisestä. Pykälän tavoitteena on tukea suoran valinnan palvelujen ja työterveyshuollon rahoituksen tarkoituksenmukaista kohdentumista. Pykälän muotoilu ei täytä asetettua tavoitetta, koska vaadituista erillisistä tuloslaskelmista ei voi mitenkään päätellä, onko rahoitus kohdentunut tarkoituksenmukaisesti. Rahoituksen tarkoituksenmukainen kohdentuminen vaatii palveluntuottajien kanssa laadittua yhteistä ohjeistusta – ei lisäkirjanpitoa, josta ei ole kenellekään hyötyä. Lakiluonnoksen vaatimus johtaa vain hallinnolliseen taakkaan, kun kirjanpidollinen työ lisääntyy. Lisäksi vaatimus on liikesalaisuusdirektiivin hengen vastainen, kun palveluntuottajat joutuvat avaamaan liikesalaisuuksiaan julkisesti tarkempien kustannusrakenteiden muodossa. Mikäli rahoituksen määriä kuitenkin halutaan seurata, pitäisi pykälää tarkentaa niin, että suoran valinnan palvelujen julkinen rahoitus ja työterveyshuoltoa varten saatu rahoitus on eriytettävä vain koko konsernin tasolla ja muita eriytettyjen tuloslaskelmien rivejä ei avata.

Lakiluonnoksen 58 §:ssä säädettäisiin palveluntuottajan velvollisuudesta tilinpäätös- ja verotustietojen antamiseen. Pykälä käytännössä estää kansainvälisten yritysten osana toimivien palveluntuottajien toiminnan, mikäli jokaisesta ulkomaisesta konserniyrityksestä tulisi raportoida 3. momentissa vaaditut tiedot. Konsernissa voi olla kymmeniä tai jopa satoja yrityksiä, joilla ei ole liiketoiminnallista yhteyttä Suomessa toimivaan palveluntuottajaan. Suomalaisen palveluntuottajan mahdollisuudet saada kaikki vaaditut maakohtaiset tiedot jokaisesta konserniyrityksestä ovat monissa paikoin olemattomat, jolloin palveluntuottaja ei voi täyttää sille asetettuja vaatimuksia. Suomalainen lainsäädäntö ei voi yksipuolisesti velvoittaa ulkomaisia yrityksiä liikesalaisuuden alaisten tietojen luovutukseen vain sillä perusteella, että niillä on suomalaisen palveluntuottajan kanssa sama emoyritys.

58 §:n 1. ja 2. momentin vaatimukset muodostavat erittäin suuren hallinnollisen taakan. Esimerkiksi arvopaperimarkkinalain 7 luvun 7 §:ssä tarkoitettu selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä kirjanpitolain 3a luvun 2 §:ssä tarkoitettu selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista ovat tarkoitettu suurimmille yrityksille. Kirjanpitolain mukaisia pienyrityksiä hieman suuremmille yrityksille em. selvitykset ovat erittäin raskaita toteuttaa.

59 §:ssä säädettäisiin muun muassa valinnanvapauden piiriin kuuluvien palvelujen kustannustietojen toimittamisesta maakunnalle ja maakunnan liikelaitokselle, joka on suurin tuottaja ja muiden tuottajien kilpailija. Yleisperustelussa todetaan, että kustannukset ja kustannusrakenne on avattava asiakkaan tasolla, mikä täyttää paraikaa implementoitavan liikesalaisuusdirektiivin liikesalaisuuden määritelmän. Mikäli lakiluonnos etenisi tässä muodossaan, olisi valmisteilla kaksi keskenään ristiriitaista lainsäädäntöä, joista toinen luo turvaa liikesalaisuuksille ja toinen vaatii osaa palveluntuottajista avaamaan keskeisimmät liikesalaisuudet yksipuolisesti suurimmalle kilpailijalleen.

60 §:ssä asetetaan palveluntuottajalle vastuu muun muassa hoitokomplikaatioiden ja vastaavien kustannuksista. Osa komplikaatioista voi syntyä, vaikka potilasta hoidettaisiin parhaan tiedon ja osaamisen mukaan. Potilasvakuutus ei kata kaikkia komplikaatioita, joten olisi kohtuutonta, että palveluntuottaja joutuisi kantamaan riskin erittäin merkittävästä kustannuksesta, jota ei voitaisi välttää. Tämä on mahdoton yhtälö erityisesti pienemmille palveluntuottajille.

62 §:n kirjaus kilpailun tasapuolisuuden turvaamisesta julkisen ja yksityisen toiminnan välillä on erinomainen. Valvonnan tulee kattaa mahdollisimman laajasti julkiset (esim. maakunta, maakunnan liikelaitos, palvelukeskus ja sote-keskukset) ja yksityiset (esim. yksityiset sote-keskukset ja asiakassetelituottajat) toimijat. Huomattava on, että tällä hetkellä kilpailulain noudattamatta jättäminen ei aiheuta sanktioita julkiselle toimijalle, mutta yksityiselle toimijalle kyllä. Kilpailulakia on muutettava tältäkin osin. Valvonnan ja puuttumisen takaamiseksi kilpailu- ja kuluttajavirastoon tulisi perustaa yksikkö sote-palvelutuotannon kilpailuneutraliteetin valvontaan. Nykyisellään virastolla ei ole riittävästi resursseja valvoa pykälän toteutumista, mikä uhkaa vesittää sen koko tarkoituksen.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kiinteässä korvauksessa suun terveydenhuollon ja muiden suoran valinnan palveluiden yhteisinä kansallisina tarvetekijöinä käytetään listautuneiden asiakkaiden ikää, sukupuolta, sairastavuutta ja sosio-ekonomisia tekijöitä. Näiden lisäksi muissa suoran valinnan palveluissa käytetään työssäkäyntiä yhtenä tarvetekijänä. Kaikkia viittä tarvetekijää on kuitenkin perusteltua käyttää kiinteän korvauksen määrittelyssä myös suun terveydenhuollossa, jotta lopullinen kiinteä korvaus edustaa riittäväällä tavalla listautuneita asiakkaita.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mahdollisuus sopia muista korvauksista palvelun tuottajan kanssa on kannatettavaa ja sen avulla on mahdollisuus lisätä asukkaiden alueellista yhdenvertaisuutta sekä kaventaa alueellisia hyvinvointi- ja terveyseroja.

Kannustin- ja suoriteperusteisissa korvauksissa kriteerien ja ehtojen tulee olla täysin selkeät ja kohdella kaikkia tuottajia samalla tavoin. Lakiluonnos jättää sisällön täysin maakuntien harkintaan, minkä vuoksi todellisia syntyviä tilanteita on vielä vaikea arvioida.

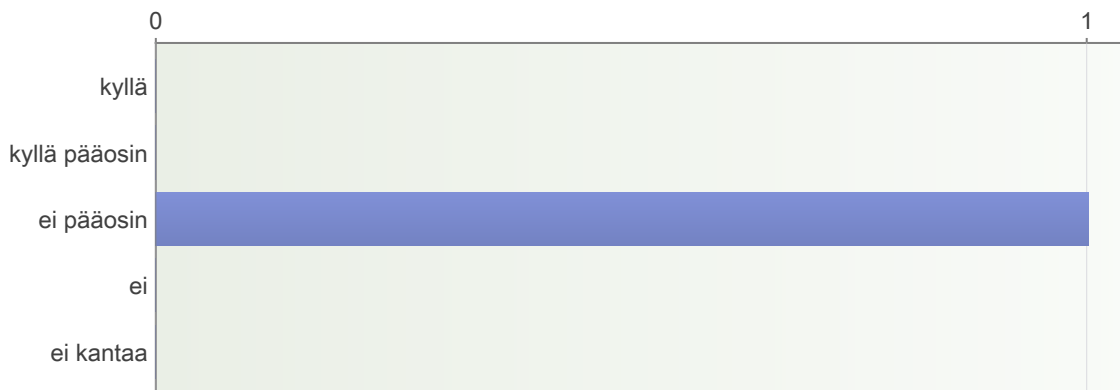
Maakunnan on tunnettava oman tuotantonsa kustannukset aidosti ja vertailukelpoisesti, jotta se pystyy määrittelemään korvaukset oikealle tasolle. Koska korvaustaso määrittyy tätä kautta, on tarpeetonta ja liiketoiminnan perusteita murentavaa vaatia 59 § mukaisesti yksityistä palveluntuottajaa avaamaan kustannusrakenteensa.

Näkemyksemme mukaan on hyvä, että liikelaitokset veloitetaan hinnoittelemaan palvelunsa markkinaperusteisesti. Velvoite ei kuitenkaan sellaisenaan ole riittävän vaikutuksellinen. Kilpailu- ja kuluttajavirasto on todennut vakavia puutteita kuntien kyvyssä hinnoitella palvelunsa, sillä ne eivät osaa ottaa huomioon kaikkia niitä kustannuksia, jotka tulisi sisällyttää markkinaperusteiseen hintaan. Viraston mahdollisuudet puuttua asiaan ovat rajalliset. Sen kapasiteettia asian valvonnassa tulee nostaa.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Erityisesti mahdollisen uudistuksen alkuvuosina ovat yksityisten ja maakunnallisten sote-keskusten toimintaedellytykset erilaiset johtuen esim. johtamis- ja päätöksentekomalliin, yleiseen liiketoimintaosaamiseen, henkilöstön osaamisprofiileihin, toiminnan markkinointiin, tiloihin ja rahoitusmahdollisuuksiin liittyvistä seikoista.

Keskeistä on, että korvausmalli ja -määrä ovat samat kaikille tuottajille. Korvaustaso voi olla tasapuolinen ja oikea vain, jos sekä yksityinen että julkinen sote-keskus tulevat vain tällä summalla aidosti toimeen. Julkisen palvelutuotannon ei tule voida saada kilpailua vääristävää etua omistajaltaan. Tällaiseksi eduksi on luettava paitsi verotukselliset edut, myös esimerkiksi tukipalvelujen saaminen veloitusetta.

Vaikka maakunnan liikelaitoksille aiemmin ehdotetusta yhtiöittämisvelvollisuudesta on uudessa lakiesityksessä luovuttu, on liikelaitosten poikkeavaan verokohteluun ja konkurssisuojaan liittyvät kilpailuneutraliteettiongelmat ratkaistava muulla tavoin. Tähän velvoittaa jo EU:n valtioneuvoston päätös, jota on lakiehdotuksen yleisperusteluissa käsitelty laajasti ja ansiokkaasti. Yleisperusteluissa on asianmukaisesti todettu, että EU:n valtioneuvoston päätös ja EU:n komission antamat ratkaisut on otettava huomioon nyt puheena olevassa lakiuudistuksessa.

Lakiluonnoksen loppuun kirjatut tuloverolain muutokset ovat oikeudenmukainen ja kannatettava ratkaisu. Maakuntien liikelaitoksille ei kuitenkaan voi sallia myöskään kiinteistöveroon, varainsiirtoveroon, arvonnäköveroon tai konkurssisuojaan liittyviä erivapauksia.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

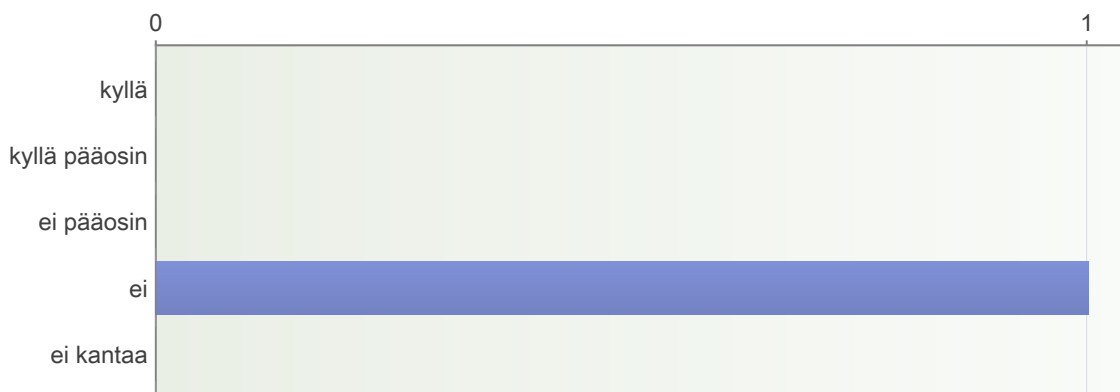

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

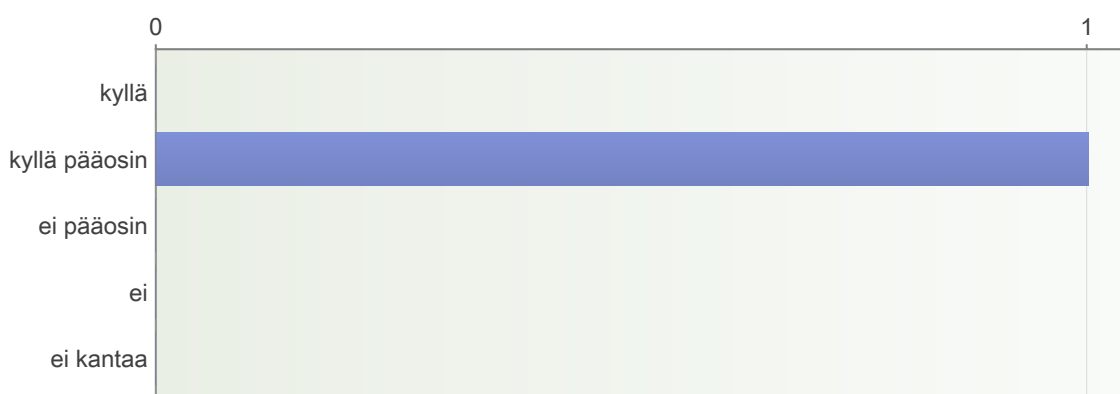

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

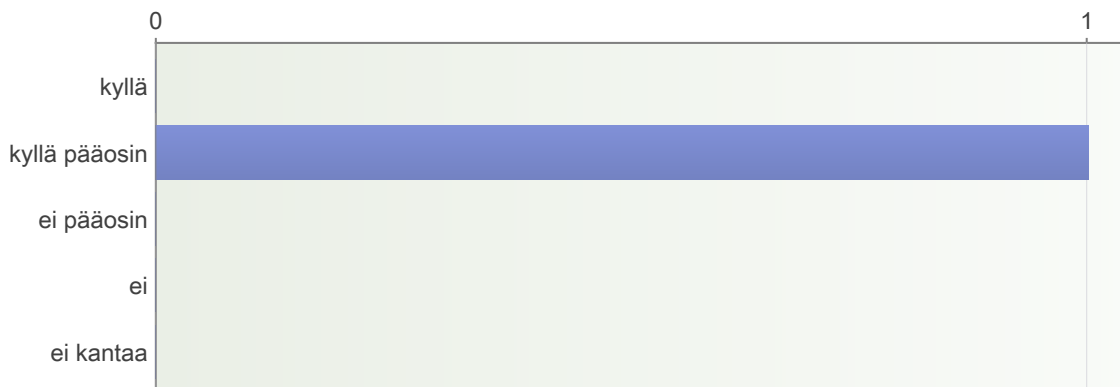
- Lähtökohtaisesti valinnanvapauslaki on yksityisen sektorin näkökulmasta kannatettava. Lausunnon kohteena oleva lakiesitysluonnos antaa hyvän pohjan suomalaisen valinnanvapausmallin jatkokehittämiselle. Valinnanvapauden käytännön toimivuus määritellään kuitenkin pitkälti maakunnissa, sillä ehdotettu lainsäädäntö on pitkälti puitelainsäädäntöä.

Kaikille yksityisille palveluntuottajille merkityksellistä on toiminnan kannattavuus. Asiakastyytyväisyys ratkaisee aina. Sen lisäksi lain puitteissa säädettävät hyvät toimintaedellytykset perustuvat kolmeen asiaan: 1) toimijaksi pääsyn ehdot eivät muodostu kohtuuttomiksi, 2) kilpailutilanteen toimintaympäristö on kaikille toimijoille tasapuolinen 3) korvaustaso on riittävä.

Lakiluonnoksen loppuun kirjatut tuloverolain muutokset ovat oikeudenmukainen ja kannatettava ratkaisu. Lakiluonnoksen yleisperusteluissa nostetaan esille EU:n komission Suomeen kohdistamat ratkaisut, joissa komissio toteaa, että suomalaiseen liikelaitosmalliin sisältyvä verovapaus ja konkurssisuoja ovat EU:n sisämarkkinoille sopimattomia. Tämä periaate koskee myös arvonlisä-, varainsiirto- ja kiinteistöverotusta, joissa julkiset ja yksityiset tuottajat on saatettava samalle viivalle. Edellä mainittuja veroja koskevat lainsäädäntömuutokset on sisällytettävä lakiluonnokseen, jotta kokonaisuus on EU-oikeudellisesti ja kilpailulainsäädännöllisesti kestävimällä pohjalla.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tasapuolisen kilpailuympäristön vaatimukset tukevat kaiken kokoisten palveluntuottajien ja järjestötuottajien mahdollisuuksia toimia valinnanvapausjärjestelmässä.

Laaja kirjo pieniä ja mikrokokoisia yksityisiä palveluntuottajia toimii erityisesti hoivapalveluiden alalla. Maakunnille edelliseen esitykseen verrattuna lisätty velvoittavuus ottaa asiakasseteli käyttöön laajassa osassa hoivapalveluja voi parantaa pienten toimijoiden toimintaedellytyksiä. Sama vaikutus on henkilökohtaisen budjetin velvoittavalla käyttöönotolla sekä maakunnan liikelaitoksen ostopalveluilla.

Joissakin tapauksissa palveluntuottajan suurella volyymilla on merkitystä kilpailutuksissa menestymisessä. Asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti ovat kuitenkin yksittäisten asiakkaiden omiin ratkaisuihin perustuva ”kilpailutusmenetelmä”, jolloin palveluntuottajan volyymillä ei välttämättä ole niin suurta merkitystä.

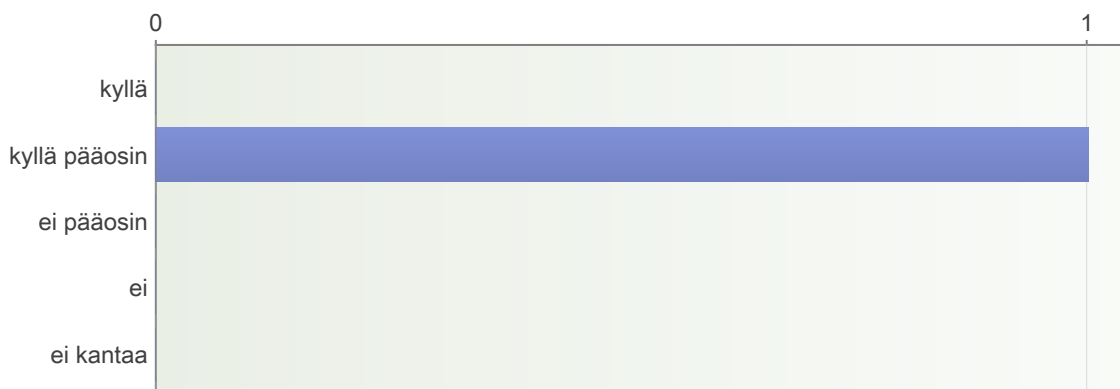
Ehtona on, että asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin korvaus on riittävän suuri siihen nähden, että sillä pystyy tuottamaan laadukkaan palvelun ilman volyymiin perustuvia etuja. Tätä varten on ehdotonta, että maakunta tunnistaa oman tuotantonsa kustannusrakenteen, jotta se osaa määritellä korvaussumman aidolle tasolle. Maakunnan tulisi tätä varten eriyttää myös asiakassetelipalvelutuotantonsa erillisellä kirjanpidolla.

Asiakkaalla on myös oltava mahdollisuus ostaa lisäpalveluja, ja käyttää muutoinkin joustavasti omaa rahaa palvelujen ostossa.

Erittäin merkittävää pienten palveluntuottajien toimintaedellytysten kannalta on, että kaikkiin tietojärjestelmiin liittyminen on suhteessa toiminnan laajuuteen. Vaadittaviin tietojärjestelmiin liittymiseksi ohjeistukseen, koulutukseen ja neuvontaan on osoitettava riittävät resurssit. Näistä hyötyvät erityisesti pienet palveluntuottajat.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Stella Kotipalvelut Oy tuottaa laajasti sosiaali- ja terveydenhuollon kotiin vietäviä palveluja. Asiakkaan valinnanvapauden lisääminen kotiin vietävien palveluiden osalta on myönteistä. Kotihoidon palvelut ovat olleet vahvasti julkisen palvelutuotannon hallussa, joten terveen kilpailun edistäminen julkisen ja yksityisen toimijoiden välillä vahvistaa jatkossa asiakkaiden valinnanvapautta, hajauttaa palvelutuotannon riskiä ja tuottaa kustannustehokkaita palveluja.
Eryteisesti henkilökohtainen budjetti turvaa ja mahdollistaa integroitujen palveluiden tuottamisen kotiin. Ja sitä kautta vahvistaa juuri perustason palveluja..

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.